

STICHTING OER-IJ JAARVERSLAG 2018

INLEIDING

Op 2018 zullen wij terugkijken als: "Het jaar van de Atlas".

Door de enthousiaste en deskundige inzet van velen werd er - dat zal uit dit jaarverslag blijken - op tal van terreinen veel werk verzet, maar de presentatie van de Atlas van het Oer-IJ gebied en de overhandiging van het eerste exemplaar aan de Commissaris der Koning Dhr. J. Remkes mogen we zien als een feestelijk hoogtepunt in de vijf jaar dat de Stichting bestaat. Vlak voor de presentatie op 22 november in het Huis van Hilde werd - na een langdurige voorbereiding - onze subsidieaanvraag bij de Provincie gehonoreerd. Door die subsidie en de cofinanciering (50 %) door alle betrokken gemeenten (Zaanstad, Velsen, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Castricum, Heiloo en Bergen) en onze andere sponsors (Rabobank, Hoogheemraadschap, Prins Bernard Cultuurfonds, Stichting TriArcus, Stichting Victor, Kennemer Duin Campings en adoptie van de Atlas door 60 particulieren), wordt het mogelijk om naast de Atlas nog een aantal andere projecten vorm te geven.

BESTUUR

De bestuurssamenstelling was in 2018 t.o.v. het voorgaande jaar ongewijzigd.

Evert Vermeer	voorzitter
Jos Teeuwisse	secretaris
Rik Duijn	penningmeester
Hans van Weenen	aandachtsgebied: Academie, Kennis en Atlas
Lia Vriend	aandachtsgebied: gidsencursus en -activiteiten, gebiedskennis
Léon Klein Schiphorst	aandachtsgebied: communicatie, website, Oer-IJ expeditie

Op Rik de Visser kon het bestuur opnieuw steeds een beroep doen als adviseur.

Aan het einde van dit verslagjaar trad Hugo Snabilie (oud-wethouder van Bergen) op onze uitnodiging tot het bestuur toe.

Ook dit jaar werden we uitmuntend bijgestaan door Renée Gelauff (notulen en administratieve ondersteuning) en Kees Helderma (financiële administratie). Ria Tel was ook in 2018 bereid te ondersteunen bij de administratie van lezingen, cursussen en presentaties.

Het is door dit samenspel van inzet dat we kunnen terugkijken op een succesvol jaar waarin het begrip Oer-IJ is verankerd. Het bestuur vergaderde dit jaar in het gemaal 1879 te Akersloot. Het bestuur kwam - naast tal van ander overleg - achtmaal bijeen.

Opnieuw was Jos de man die alle touwtjes in handen had en desgewenst wist te ontwarren!!!

Driemaal werd een Verenigde Vergadering belegd. Op die bijeenkomsten houden wij onze "vriendengroep" geïnformeerd en leggen daarmee ook een informele verantwoording af van onze activiteiten.

De vergadering van 17-1-2018 werd gehouden in het gemeentehuis van Zaanstad. Rob Veenman hield een voordracht over de waterhuishouding van de Zaanstreek en Tom Kisjes vertelde over de Natuuratlas van de Zaanstreek.

Op 23-5-2018 kwamen we bijeen in het kantoor van NV Afvalzorg. Na de algemene informatie werd speciaal aandacht besteed aan het "Innovatieprogramma Veen" door een voordracht van Roel van Gerwen en een bezoek aan het proefproject.

Op 11-12-2018 werd in het vernieuwde onderkomen van Werkgroep Oud Castricum een bijeenkomst gehouden waarin werd gereflecteerd op het succesvolle atlasproject en door Hans van Weenen werd ingegaan op zijn vondst van de locatie het kasteel 't Blockhuijs.

DOELSTELLING EN MISSIE

De Stichting stelt zich onverkort ten doel de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap van het voormalige mondingsgebied van het Oer-IJ zichtbaar en beleefbaar te maken. Voorts om de aardkundige, archeologische, cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten van het gebied, die met die ontwikkelingsgeschiedenis samenhangen, te beschermen en toekomstgericht te beheren.

Wij zien het als onze missie om door tal van activiteiten - gericht op zowel bewoners, recreanten, toeristen, overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties, een breed draagvlak voor onze doelstelling te verwerven.

Bij de uitvoering van onze activiteiten is een intensief contact ontstaan met Landschap Noord-Holland en de Stichting Mooi Noord-Holland/Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland. Onze missie wordt - meer dan voorheen - ingekleurd door de in ontwikkeling zijnde omgevingsvisies, waarbij thema's als de energietransitie, Co2 reductie, vernatting en duurzame landbouw veel aandacht vragen.

Stichting Oer-IJ is primair een kennis- en netwerkorganisatie. Door het bijeenbrengen en uitdragen van kennis over het gebied wordt getracht het draagvlak voor de kwaliteiten van het gebied te vergroten. Door te investeren in een netwerk van organisaties, bedrijven en instanties wordt getracht om samenhang te brengen in waardering en bescherming van de kwaliteiten van het Oer-IJ gebied.

OER-IJ ACADEMIE

Gelet op de steeds weer grote belangstelling is ook in 2018 een lezingenserie gegeven. Daarbij werd de samenwerking met het Huis van Hilde voortgezet. Jan Hormann en Hans van Weenen waren opnieuw degenen die zich - gesteund door Ria Tel - voor de opzet en uitvoering verantwoordelijk stelden. Het betrof dit jaar de volgende lezingen:

Henk van der Velde	"Dark Ages"
Jerzy Grawonski	"De vroegste geschiedenis van Amsterdam in het Oer-IJ landschap"
Wouter Waldus	"De reconstructie van de IJsselkogge"
André Numan	"Hoe god in Kennemerland verscheen"
Sjeng Dantzenberg	"De slag bij Castricum"
Wytze Stellingwerf	"Pannen, potten en patriotten"
Rik de Visser	"Toekomstvisie op het Oer-IJ gebied"

Opnieuw is in de IJmond een gidsencursus georganiseerd, waaraan door 25 personen werd deelgenomen. Het blijft nog zoeken naar de meest aansprekende wijze waarop fiets- en wandeltochten met gids kunnen worden aangeboden. De gidsen hebben mee inhoud gegeven aan de Oer-IJ expeditie; de door de SP-Statensfractie georganiseerde wandeltocht; de Monumentendag en de werkbijeenkomst met het Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland. Onder leiding van Lia Vriend werd wederom een evaluerende bijeenkomst met de gidsen gehouden.

De derde poot van de Oer-IJ Academie wordt verderop besproken.

OER-IJ EXPEDITIE

Een voortzetting van de succesvolle samenwerking met Le Champion leverde opnieuw een succesvol wandelevenement op. Le Champion zorgde voor de organisatie en Stichting Oer-IJ voor de route en het geven van inhoud (deze keer was het thema: oude beroepen) aan de tocht. Op Hemelvaartdag hebben deze keer zo'n 4000 mensen - verdeeld over vier afstanden - meegewandeld en nader kennis gemaakt met het Oer-IJ gebied. Het levend maken van de geschiedenis en toelichten op de locaties is een flinke organisatie, waarbij we voor ondersteuning voor een volgende editie een afspraak met Agnes de Boer hebben gemaakt.

RUIMTELIJKE PROJECTEN

Nieuw bij de aandacht die we hebben voor de voorgenomen ingrepen in het landschap, is de samenwerking met Landschap Noord-Holland (die ook de Milieufederatie, Vogelwerkgroep Midden Kennemerland e.a. bij het overleg betreft). De directeur van Landschap NH - Ernest Briët - heeft ook namens onze Stichting, de

Statencommissie van Verkeer en Vervoer toegesproken met de oproep: "Laat de Groene Long tussen A8 en A9 niet vol slibben". Het College van GS heeft - na de uitwerking van drie varianten - gekozen voor de uitwerking van de zgn. "Golfbaanvariant". Er wordt nu gewerkt aan een plan voor de landschappelijke inpassing. Helaas is niet ingegaan op onze oproep om vanuit een meer integrale visie op het gebied alsnog met nieuwe ogen naar oplossingen voor de infrastructuur te kijken.

Ook aan de uitwerking van het opstel terrein voor sprinters wordt doorgewerkt. Of deze aantastingen van het open landschap nog zijn te keren zal in het nieuwe jaar blijken. Wij blijven samen met Landschap NH deze ontwikkelingen goed volgen steeds wijzend op de kwaliteiten van het gebied.

Ook is de stichting betrokken bij het overleg over de herinrichting van de Zanderij in Castricum. De contouren van een nieuwe natuurinrichting voor dit gebied worden steeds duidelijker.

PROJECTEN IN HET KADER VAN DE PROVINCIALE SUBSIDIE

ATLAS VAN HET OER-IJ GEBIED

Begin 2018 hebben wij het risico genomen om het maken van de atlas te starten in de verwachting dat we de financiering hoe dan ook wel rond zouden krijgen. Op 22 November werd de eerste atlas op een feestelijke bijeenkomst in het Huis van Hilde aan de Commissaris der Koning Dhr. J. Remkes overhandigd. Een geweldige prestatie om in één jaar een zo omvangrijk werk met veel kwaliteit tot stand te brengen. Dat is gelukt door de onbaatzuchtige inzet van velen. 24 schrijvers en een redactie bestaand uit Hans van Weenen, Piet Veel en eindredacteur Bert Buizer, hebben dit mogelijk gemaakt. Ook in dit jaarverslag wil het bestuur nogmaals zijn dank voor die inzet uitspreken. De atlas is een succes; dat blijkt uit de noodzaak om (na een eerste druk van 1500 exemplaren) al na twee weken tot de herdruk van 1000 exemplaren te besluiten.

Gekoppeld aan de presentatie van de atlas is ook een permanente presentatie van het Oer-IJ initiatief in het Huis van Hilde tot stand gebracht dankzij de steun van Salmay en inspanning van Léon Klein Schiphorst.

Eind 2018 kwam de toezegging van de provinciale subsidie binnen. Na twee jaar van overleg en vele contacten om de cofinanciering voor elkaar te krijgen maakte dat de bijeenkomst voor de atlas extra feestelijk.

INSPIRATIEBEELDEN

Een van de projecten die onderdeel uitmaakt van de subsidieaanvraag is het maken van suggesties voor het toekomstgericht omgaan met de kwaliteiten van het gebied. Daarover is meermalen overlegd met betrokken medewerkers van gemeenten. Dat gaf aanleiding om het Steunpunt van Mooi Noord-Holland te vragen een workshop te organiseren. Die is in de Oude Keuken te Castricum gehouden. Na een fietsexcursie werden, met een grote landkaart van de regio op de vloer, ideeën die bij de deelnemers bestaan geïnventariseerd. Aan Rik de Visser is de opdracht verleend om inspirerende beelden voor de toekomst nader uit te werken. Daarmee hopen wij in het begin van 2019 de gemeenten en provincie te helpen bij het opstellen van een omgevingsvisie die rekening houdt met de kwaliteiten van het Oer-IJ gebied.

EDUCATIE

In 2018 is een begin gemaakt met het maken van programma's voor het basisonderwijs waarin thema's die het Oer-IJ gebied karakteriseren toegankelijk worden gemaakt. Op enkele basisscholen in Uitgeest is dankzij financiële ondersteuning van TriArcus een pilot gestart. Een door de Rabobank Noord-Kennemerland toegezegde bijdrage maakt het mogelijk om ook in andere gemeenten in Noord Kennemerland aan de slag te gaan.

ICOONPROJECTEN EN OER-IJ TAAL

Op vijf plekken in het Oer-IJ gebied wil de stichting informatiepunten laten inrichten die delen van de ontstaansgeschiedenis van het Oer-IJ gebied nader belichten. Zo is PWN bezig met voorbereidingen om in bezoekerscentrum "De Hoep" aandacht te besteden aan de vroegste geschiedenis van het Oer-IJ gebied.

Met name het thema water en de vroegere monding van het Oer-IJ in zee zal daar aandacht krijgen. Andere icoonprojecten zijn: de Romeinse tijd in Velsen, de reconstructie van een vroegmiddeleeuwse boerderij op een nog nader te bepalen locatie, de late middeleeuwen bij het complex van de houtzaagmolen De Hoop in Uitgeest en de moderne tijd in Fort Zuidwijkermeer. Door middel van nog te ontwikkelen symbolen/beeldtaal willen we bijzondere plekken in het Oer-IJ gebied markeren met als doel de mogelijkheid tot beleving van het landschap te verdiepen.

In het nieuwe jaar hopen wij - nu er subsidie is verkregen - met deze projecten stappen vooruit te kunnen zetten.

COMMUNICATIE

Opnieuw is door Léon Klein Schiphorst veel tijd gestoken in het actueel houden van onze website en het verzorgen van nieuwsbrieven. Het bestuur heeft besloten zich te oriënteren op een verbetering van de website. Daarmee willen we het ook mogelijk maken om de Atlas digitaal te presenteren. Daarover in het nieuwe jaar meer!

Bij veel activiteiten is het gelukt om aandacht van de regionale- en lokale pers te verkrijgen.

CONTACTEN

Als netwerkorganisatie hebben wij verder geïnvesteerd in een goede relatie met onze omgeving. Een voorbeeld hiervan is, zoals hiervoor al vermeld onze relatie met - wat wij noemen - "onze contactambtenaren". Dit jaar was die relatie vooral gericht op de ontwikkeling van "inspiratiebeelden" ten behoeve van de omgevingsvisies. Ook een aantal van de nieuw gekozen wethouders hebben wij al kunnen vertellen over onze activiteiten.

Met de provincie was er regelmatig contact over onze subsidieaanvraag. Ook is er ter afstemming overleg geweest met het Recreatieschap Noord-Holland en andere organisaties in het Oer-IJ gebied.

FINANCIËN

In financieel opzicht was 2018 voor de stichting een goed jaar. Steeds zijn kosten en baten van de verschillende activiteiten goed begroot en daardoor kunnen we het jaar afsluiten met een bescheiden positief resultaat.

Daarnaast zijn toezeggingen ontvangen voor bijdragen aan het project "Het Oer-IJ als inspiratie voor een duurzame gebiedsontwikkeling", waartoe de vijf hierboven genoemde deelprojecten behoren. Het eerste project daarvan, "Atlas van het Oer-IJ gebied", dat in 2018 werd afgerond, kon ook binnen het geraamde budget worden gerealiseerd.

Voor meer informatie zie het Financiële jaarverslag 2018.